

RECO

REGIONAL COOPERATION IN WASTE MANAGEMENT

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W GDAŃSKU

Project part-financed by the European Union

Krajowa Izba Gospodarki Odpadami (KIGO)

w Warszawie powołana została w dniu 17 listopada 2003 roku w Senacie RP jako organizacja samorządu gospodarczego przez ponad sto przedsiębiorstw sektora gospodarki odpadami.

- Obecnie Izbę tworzy ponad 140 krajowych przedsiębiorstw zajmujących się gospodarką odpadami (wywóz, składowanie, unieszkodliwianie, segregowanie odpadów), produkcją sprzętu komunalnego i świadczeniem usług na rzecz sektora.
- Izba zabiega o tworzenie i promowanie rozwiązań prawno – finansowych umożliwiających realizowanie długofalowej i spójnej z polityką samorządów i planami rozwojowymi gmin gospodarki odpadami.
- Uważamy, że liberalny rynek w gospodarce odpadami w Polsce nie sprawdził się. Świadczy o tym realne zagrożenie, że Polska nie wypełni zobowiązań unijnych polegających na osiągnięciu odpowiednich poziomów odzysku odpadów.

Nadal **98 %** odpadów jest w Polsce składowanych a tylko **2 %** przetwarzanych. Grożą nam za to bardzo wysokie kary.

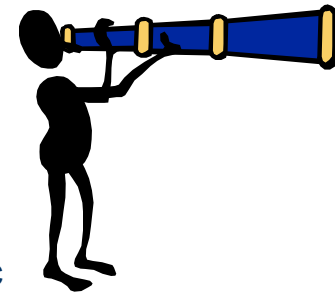

- **Bariera I. (Właścicielska)** Gminy i związki komunalne powinny być właścicielami odpadów wytwarzanych na swoim terenie, obejmując swym zasięgiem zbiorowość ponad 150 - 250 tysięcy mieszkańców, co zapewni maksymalną racjonalizację rozwiązań.
- **Bariera II. (Finansowa)** Gmina mając zapewniony strumień odpadów i pełną wiedzę o odpadach wytwarzanych na swoim terenie będzie mogła inwestować w urządzenia do przetwarzania odpadów i ich energetycznego wykorzystania, korzystając ze środków unijnych. Gmina musi jednak mieć możliwość sfinansowania inwestycji, działań edukacyjnych, selektywnej zbiórki odpadów z opłat pochodzących od mieszkańców i przedsiębiorstw produkujących odpady na terenie działania gminy.

- **Bariera III (Organizacja i nadzór)** Ponieważ zagrożone jest uzyskanie odpowiednich poziomów odzysku odpadów ze względu na fakt, że nadal 98 procent odpadów trafia na składowiska bez utylizacji - należy powołać instytucję państwową monitorującą ten proces, nadzorującą i kontrolującą wdrażanie dyrektyw unijnych dotyczących ochrony środowiska i gospodarki odpadami.

- **Bariera IV (Bariera technologiczna)** Należy stworzyć przesłanki ekonomiczne i technologiczne do wykorzystania wartości energetycznej odpadów m.in. poprzez ich spalanie i użytkowanie np. w systemach ciepłowniczych i energetycznych. Należy przyjąć za zasadne uznanie tego procesu za formę odzysku odpadów pod warunkiem osiągnięcia należytej efektywności energetycznej i stworzeniu mechanizmu finansowego, który spowoduje opłacalność dla tego typu wykorzystania odpadów. Niezbędne jest uznanie tej energii za energię odnawialną.

Bariera V (Prawna)

Rozwój gospodarki odpadami w Polsce jest obecnie bardzo utrudniony ponieważ obowiązujące przepisy nie wprowadzają spójnego, racjonalnego i efektywnego modelu gospodarki odpadami.

- Obowiązujące przepisy nie zapewniają gminie dostatecznych narzędzi do wpływania, rozwijania, budowania i kontrolowania gospodarki odpadami, m.in. w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach brak jest konstrukcji prawnych dających gminie realną możliwość wyboru modelu gospodarki odpadami obowiązującego w gminie jak i możliwość wyboru podmiotów gospodarczych obsługujących tą tak ważną dla gminy sferę jej działalności. Ustawa pomija wiele ważnych i kluczowych dla gospodarki odpadami zagadnień np. sposobu pozyskania niezbędnych środków finansowych na pokrycie kosztów funkcjonowania gminnego systemu gospodarki odpadami. Niektóre kluczowe przepisy są niejasne i dają podstawę do sprzecznych interpretacji np. przepis dotyczący miejsca przekazywania odpadów z terenu gminy. Efekt tego jest taki, że wiele firm zajmujących się wywozem odpadów dostarcza je bezpośrednio na wysypiska, na których nie jest prowadzona segregacja, odzysk i przetwarzanie odpadów.

- W Polsce tylko w niewielkiej skali wykorzystuje się energię zawartą w odpadach, nie odzyskuje się ogromnej ilości surowców, na składowiska trafiają odpady biodegradowalne, powodujące emisje gazów cieplarnianych.

Problemy te w sposób niedostateczny zostały poruszone w ustawie o odpadach. Przepisy ustawy o odpadach nie uwzględniają nowoczesnych technologii przetwarzania odpadów komunalnych stałych i osadów ściekowych co w konsekwencji blokuje wszelkie działania praktyczne zmierzające do podniesienia rangi przetworzonych odpadów poprzez nadanie im statusu surowców. Zmianie więc powinny ulec definicje prawne odzysku i recyklingu tak aby zagwarantowały wykorzystanie surowców pozyskanych z odpadów w gospodarce narodowej.

Z drugiej strony przepisy wymagają spełnienia rygorystycznych wymogów przez produkty powstałe z przetworzenia odpadów. Dotyczy to m.in. kompostów produkowanych z osadów ściekowych odpadów biodegradowalnych.

Należy zatem dążyć do zmiany przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu i przepisów wykonawczych do tej ustawy poprzez obniżenie wymagań dopuszczenia do obrotu takiego kompostu bądź poprzez wprowadzenie pojęcia kompostu wyprodukowanego z odpadów komunalnych, który stanowiłby kategorię pośrednią pomiędzy polepszaczem gleby, a nawozem organicznym.

Takie zmiany legislacyjne umożliwiłyby zwiększenie wachlarza możliwości rolniczego wykorzystania osadów ściekowych i odpadów komunalnych i zniosłyby istotne bariery wprowadzenia do obrotu kompostu, jako nawozu organicznego.

- Należy zatem zainicjować proces legislacyjny zmierzający do stworzenia spójnych i uniwersalnych konstrukcji prawnych zapewniających osiągnięcie poziomu odzysku odpadów zgodnie z dyrektywami unijnymi i zabezpieczenie ochrony środowiska naturalnego.

- Tymczasem w Polsce brakuje systemu, odpadami rządzi przewoźnik.
- Pobiera on opłatę za transport i unieszkodliwienie odpadów i szuka jak najtańszego unieszkodliwiania, czyli składowiska! Kwitnie przy tym tzw. turystyka odpadowa. Po drodze ginie znaczna część odpadów.
 - To może zmienić tylko nowelizacja i kontrola przestrzegania prawa.

Należałoby ustawę o odpadach dostosować do rzeczywistych problemów gospodarki odpadami, a zwłaszcza potrzeby osiągnięcia poziomów odzysku!

- **Bariera VI (Klasyfikacyjna)** Odpady podane obróbce nie powinny w nomenklaturze funkcjonować jako odpady, lecz jako surowiec lub produkt wyprodukowany na bazie odpadów np.; paliwo odnawialne, komposty z osadów ściekowych, itp.,
- **Bariera VII (Wirtualnego planowania)**
„Nie przewiduje się generalnych zmian systemu gospodarowania odpadami. Mogą wystąpić jedynie jego korekty” – wydaje się, że to najważniejsze przesłanie Krajowego planu gospodarki odpadami 2010. Co ciekawe, sami jego twórcy zakładają, że „najważniejszym zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją Krajowego planu gospodarki odpadami będzie nieterminowe realizowanie zapisanych w nim działań. Dotyczy to przede wszystkim realizacji zadań w zakresie zbierania odpadów, ich odzysku i unieszkodliwiania”.

- A przecież dane płynące z lektury dokumentu KPGO 2010 wręcz porażają.

W 2004 roku selektywnie zebrano ok. **243 tys Mg** odpadów, co stanowi **2 %** ilości wytwarzanych odpadów komunalnych lub **2,5 %** ilości zebranych odpadów

W 2004 roku procesom przekształcania biologicznego poddano ok. **278 tys. Mg** odpadów, co stanowi ok. **2,3 %** całości wytwarzanych odpadów i około **5 %** oszacowanej ilości odpadów ulegających biodegradacji. Termicznemu przekształceniu odpadów poddano **44 tys Mg** odpadów, co stanowiło **0,4 %** ogólnej ilości wytwarzanych odpadów i **0,4 %** ogólnej ilości zebranych odpadów.

W stosunku do roku 2000 nie notuje się w tym

względnie żadnego postępu !

*Dokument zawiera raczej katalog pobożnych życzeń bez precyzyjnie określonego mechanizmu finansowego, organizacyjnego i prawnego, który umożliwiłby zrealizowanie chociaż części zawartych w nim prognoz: **zwiększeniu selektywnej zbiórki odpadów***

2 % 10 % do 2010

10 % 20 % do 2018

czy też zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było ich składowanych w

2010 – więcej niż 75 %

2013 – więcej niż 50 %

2020 – więcej niż 35 %

- **Bariera VIII (Edukacyjna) – potrzebny jest narodowy program edukacyjny w zakresie gospodarki odpadami, realizowany poprzez publiczne i komercyjne środki masowego przekazu**

Krajowa Izba Gospodarki Odpadami - 2007